

55 LET LATERNY MAGIKY V PRAZE

Historie Laterny magiky se začala psát na světové výstavě Expo 58 v Bruselu, kdy se z nápadu režiséra Alfréda Radoka a scénografa Josefa Svobody zrodil nový divadelní fenomén. Svou stálou scénu ovšem získala až rok poté: 9. května 1959 v Praze v prostorách paláce Adria. Za 55 let existence stálého souboru se uskutečnilo na 36 premiér, z nichž alespoň některé vám chceme přiblížit výstavou původních inscenačních plakátů, které je doprovázely.

Inscenační plakát je vždy malé umělecké dílo samo o sobě, a tak můžeme i v rámci naší výstavy sledovat tendence jeho vývoje. Od barevných koláží, přes abstraktní výtvarné návrhy či naivistické kresby a čisté grafické tisky pracující jen se dvěma či třemi barvami, až po současné pojetí, které u divadelního plakátu dosazuje do popředí fotografii jako hlavní médium sdělení. Z archivu Národního divadla jsme vybrali některé nejzdařilejší práce, které pro Laternu magiku vytvořili známí výtvarníci a grafici. Z těch nejvýznamnějších je to například Zdeněk Seydl, Josef Flejšar, Vladimír Fuka, Petr Sís a další.

Laterna magika se pro mnoho diváků stala synonymem divadla, které kombinuje filmovou projekci s hereckým nebo tanečním vystoupením. Jde ovšem o mnohem složitější vztah, který vytváří skutečnou inscenační originalitu. Projekce v Laterně magice není jen kulisou nebo nástrojem pro vytváření zdánlivé reality: film zůstává filmem a jeviště jevištěm, zásadní je ale okamžik jejich propojení. Obrazová a reálné složka se spojují tak nerozlučně, že by jedna bez druhé nemohly samostatně existovat, ale dohromady vytváří poetický celek. Laterna magika zachází širokým spektrem prostředků, jež nabízejí klasické i moderní technologie, má k dispozici digitální projekci a nová média, každé představení pracuje s propojením jeviště a obrazu jinak – nebojí se ani klasické projekce a ruční animace, ani nových technologií, které pracují v reálném čase. Stále je prototypem moderního a experimentálního divadla.

Ve svých počátcích byla Laterna magika součástí Národního divadla jako „výzkumná“ scéna pod vedením režiséra Alfréda Radoka, od jehož narození uplyne letos 17. prosince plných 100 let. V Bruselu slavila Laterna úspěch jako komponovaný program, poetická revue spojující tanec, hudbu, pantomimu, hrané pasáže, a tak vypadaly i první premiéry v Praze. Postupně se Laterna magika vyprofilovala jako taneční soubor. Výjimkou v dramaturgii 60. let byla celovečerní dramatická inscenace opery Hoffmannovy povídky (1963) režiséra Václava Kašlíka. Na světové výstavě Expo 67 v Montrealu se Laterna znovu prezentovala kratším programem, který později uváděla v Praze pod názvem Revue z bedny.

Od roku 1973 se uměleckým ředitelem Laterny stal architekt a scénograf Josef Svoboda a na programu se objevovaly celovečerní inscenace. Prototypem se stal Pražský karneval (1974) v režii V. Kašlíka, čerpající náměty ze staropražských legend. Laterna magika oslovila i dětského diváka, a především zabodovala premiérou Kouzelného cirkusu v roce 1977. Nestárnoucí inscenace je na repertoáru dodnes jako nejstarší nepřetržitě uváděný kus na repertoáru a je nejhranější inscenací ve střední Evropě – má za sebou téměř 6 300

TISKOVÁ ZPRÁVA

laterna magika

repríz. V Laterně magice byla uvedena experimentálně i činoherní představení, například Noční zkouška (1981) Antonína Máši v režii Evalda Schorma s Radovanem Lukařským v hlavní roli. Inscenace poprvé využila synchronní promítání s použitím televizních kamer. Laterna magika ukázala, že dovede hrát i pro českého diváka, o dva roky později byla uvedena činohra Černý mnich s Janem Kačerem v hlavní roli.

Laterna magika se přiblížila koncepci repertoárového divadla, kde se mísí zábavná a vážná témata, experimentální i tradiční postupy, které si sama vytvořila. Na přelomu 80. a 90. let patřil ke stálícím Odysseus (1987) choreografa Ondreje Šotha, v režii Evalda Schorma a s hudbou Michaela Kocába. Přípravy trvaly bezmála tři roky. Existovaly pak dvě verze: jedna se hrála v prostorách Paláce kultury, druhá byla již určená pro nově vzniklou Novou scénu ND, která se v té době stala naší novou stálou scénou.

V roce 1992 se stala Laterna magika příspěvkovou organizací, zahájila mezinárodní spolupráci a byla mezi prvními v používání nových technologií. Inscenace pro tři tanečníky Minotaurus na motivy stejnojmenné povídky Friedricha Dürrenmatta poprvé obsahovala počítačovou animaci (v roce 1990!). Hra o kouzelné flétně (1992) vznikla v italské koprodukcii, kde měla i premiéru, a i některé další inscenace byly poprvé předvedeny v zahraničí, například ve Francii nebo v Řecku.

V roce 2010 se Laterna magika stala opět součástí Národního divadla. V roce 2011 se uskutečnila premiéra inscenace Legendy magické Prahy, ve které se Laterna vrátila ke klasické práci divadla s filmem a tancem v režii Jiřího Srnce a s choreografií Petra Zusky. Od sezony 2011/2012 uvádí novou verzi retrospektivy Cocktail 012 - The Best of, do které bylo z nejstaršího repertoáru rekonstruováno slavné číslo Krkolomná jízda (1966). V roce 2013 měla premiéru rodinná inscenace Vidím nevidím v režii animátorky Marii Procházkové, jež je určena nejmenším návštěvníkům divadla. Přibyla také experimentální inscenace Antikódy, inspirovaná stejnojmennou sbírkou vizuální poezie Václava Havla.

V roce 2014 vznikl úspěšný projekt Human Locomotion, inscenace zabývající se životem a dílem průkopníka fotografických technologií Eadwearda Muybridge. Režisérský tandem SKUTR (Martin Kukučka a Lukáš Trpišovský) vytvořil inscenaci, která v duchu Laterny magiky spojuje všechny složky, pohybovou, hereckou, výtvarnou i hudební, jako rovnocenné a nezaměnitelné. Premiéra se setkala s velmi příznivými ohlasy odborné kritiky. Nyní Laterna chystá inscenaci, která zavede diváky do dalšího světa plného fantazie: Podivuhodné cesty Julese Verna. Premiéra v režii Davida Drábka se uskuteční 19. února 2015.

GENERÁLNÍ PARTNER
NÁRODNÍHO DIVADLA

KB

Partneři Národního divadla

ŠKODA

AUTOCONT

NADAČNÍ
FOND

BOHEMIAN
HERITAGE
FUND

Partner inscenací Národního divadla

Partner inscenací Baletu a Opery ND

Mecenáši Národního divadla

KOLOWRAT KRAKOWŠTÍ

Národní divadlo děkuje JUDr. Dominice Kolowrat-Krakowské
Maximilianu Kolowrat-Krakowskému a Francesce Kolowrat-Krakowské
za nezištnou a štědrú podporu.

Prof. Dr. Dadjá Altenburg-Kohl

